

Toimenpidealoite TPA 46/2024 vp

Teemu Keskisarja ps ym.

Toimenpidealoite suomen kielen syrjinnän lopettamisesta korkeakouluissa

Eduskunnalle

Oikeuskanslerin kertomus (K 11/2024 vp) ja apulaisoikeuskanslerin ratkaisu (OKV/2967/10/2021) kiinnittävät huomiota suomen kielen aseman heikentymiseen korkeakouluopetuksessa. Eduskunnan oikeusasiamies ja apulaisoikeusasiamies ovat käsitelleet useita kanteluita yliopistojen hallinnon englanninkielistämistä. Kokonaisuudesta on tuoretta tutkimustietoa (Janne Saarikivi, Jani Koskinen: Selvitys yliopistojen kielivalinnoista. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2023:24).

Eritoten Aalto-yliopistossa englanti on "käytännössä syrjäyttänyt suomen kielen ja muuttunut pääasialliseksi opetuskieleksi". Syrjäyttäminen halventaa perustuslakia, kielilakia ja yliopistolakia. Esimerkiksi monikulttuurisuus ja ulkomaalaisopiskelijoiden houkuttelu eivät oikeuta laittomuuksia. Niihin puuttuminen on toistaiseksi vaikeaa. Kielenvaihtoa kieltävät lait ovat sanktioimattomia, joten rikkoja välttyy rangaistukselta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin perustuslain sekä kielilain mukaisten kielellisten oikeuksien turvaamiseksi ja

että samalla oikeusturvaa tulee kehittää säätämällä kielilain rikkomisesta selkeämmät seuraamukset, kuten suomenkielisen korkeakouluopiskelijan oikeus hyvitykseen kielellisten oikeuksien loukkaamisesta, samaan tapaan kuin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolaissa.

Helsingissä 19.9.2024

Teemu Keskisarja ps
Onni Rostila ps